

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektörens stab
Peter Lilja

2018-01-03

Ärendenummer: 2018/00085
Dokumentnummer: 2018/00085-1

Till Landstingsstyrelsen

Rapport om sjukhusstädning/patientnära städ

Under 2015 genomfördes en granskning av sjukhusstädningen som genomfördes av Ernst & Young och på uppdrag av landstingets förtroendevalda revisorer. Syftet var att bedöma om landstingsstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig styrning av städningen vid sjukhuset. Den övergripande slutsatsen utifrån granskningens resultat var att styrningen vid sjukhuset i huvudsak är ändamålsenlig, men att det finns utvecklingsområden.

Då landstingsstyrelsen behandlade revisionsrapporten gavs uppdrag till landstingsdirektören att utreda förutsättningarna och kostnader för att landstingsservice tar över merparten eller hela ansvaret för sjukhusstädningen.

Nämnden för Blekingesjukhuset har den 19 november 2015 beslutat att föreslå landstingsstyrelsen besluta att föreslå landstingsfullmäktige besluta att utreda förutsättningar och kostnader för Landstingsservice tar över merparten eller hela ansvaret för sjukhusstädningen. Landstingsstyrelsen beslutade den 14 december 2015 att uppdra, i enlighet med vad nämnden för Blekingesjukhuset beslutade, ge uppdraget till Landstingsdirektören.

De nya styrformerna har visat på en tydligare koppling mellan Landstingsservice och övriga förvaltningar vad gäller städuppdraget och i samband med införandet av vårdnära service på Blekingesjukhuset, så har även dialoger förts gällande patientnära städ.

På Blekingesjukhuset gäller idag en traditionell uppdelning av ansvaret för städning och rengöring. Den dagliga städningen sköts av landstingsservice städpersonal medan den patientnära städningen, slutstädning och akutstädning i huvudsak sköts av sjukhusets vårdpersonal.

Utredningens resultat är sammanställt i bilagd rapport. I utredningen har synpunkter och underlag inhämtats från såväl Blekingesjukhuset, Landstingsservice samt Smittskyddsläkaren och avdelningen för vårdhygien.

Ska all städning, d.v.s. den som f.n. utförs av vårdpersonal, utföras av Landstingsservice, bör detta genomföras genom utökat eller förändrat tjänsteköp. Detta är en fråga som nämnden för Blekingesjukhuset bör besluta om. Utifrån gällande ekonomiskt läge för Landstinget Blekinge, bedöms det inte finnas förutsättningar för att tillskjuta nya budgetmedel för att finansiera utökat uppdrag till Landstingsservice.

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektören föreslår att rapporten lämnas över till nämnden för Blekingesjukhuset för beaktande och ställningstagande.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att delge rapporten(enligt bilaga), till nämnden för Blekingesjukhuset, för beaktande och ställningstagande.

Karlskrona dag som ovan

Peter Lilja
Landstingsdirektör

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstinget Blekinge
Landstingsservice
Ann Petersson
Gunilla Råberg

Bilaga 1 återrapport

Till Landstingsdirektör

Återrapport av uppdrag från Landstingsdirektören kring patientnära städ med inriktning slutstäd

Sammanfattning

Förutsättningar för att införa patientnära städ och vad som ska utföras samt vilken omfattning visar följande av det vården prioriterat att få hjälp med:

1. All slutstäd och smittstäd
2. Planerad smittstädning
3. Toaletter, städning 2 ggr/dag
4. Patientnära städning (avtorkning runt patientens vårdplats)

Vårdhygien prioriterar däremot av vårdhygieniska skäl en utökad städning av prioriterade toaletter som nr ett mot bakgrund av erfarenheter från andra sjukhus med utbrott av multiresistenta bakterier samt SIV (Städning av vårdlokaler – Svensk förening för vårdhygien). Samtidigt har det kommit en ny SIS standard SS 8760014 som kan användas av hygienlänkare, hygienköterskor, upphandlare inom sjukvården och företag som levererar städ- och hygienjänster till sjukvården. SS 8760014 beskriver bland annat mätmetoder för nedsmutsning som inte är direkt synlig för ögat, vilket kommer att underlätta för vård- och omsorgsverksamheter att ta fram bättre rutiner och processer för minskad smittspridning. I denna omfattas bland annat städning av toaletter en till flera ggr/dag. Standarden SS 8760015 är även den avsedd att användas inom vård och omsorg och dessutom för tillverkare och distributör samt så kallade tredjepartsleverantörer.

Kompetens och förutsättningar finns inom landstingsservice att utföra arbetsuppgifterna, men inte inom befintliga resurser. För att möta ovan prioriterade uppgifter krävs resursförstärkning.

Den grovt uppskattade tiden (från Blekingesjukhuset) för nedlagt arbete idag motsvarar ungefär 20 medarbetare omräknat på 35 100 timmar/år för ovan uppgifter (p 1, 2 och 4). Landstingsservice utför idag 450 timmar/år i planerat smittstäd.

Utöver detta tillkommer tid för toaletterna som idag städas 1 gång/dag av landstingsservice men som av vårdhygieniska skäl behöver städas 2 gånger/dag, en beräknad tidsåtgång på 2 700 timmar/år.

För att få veta hur landstingsservice skulle kunna organisera för att möta ovan krävs ett fördjupat uppdrag och möjlighet att få tillgång till Blekingesjukhuset för att mäta och planera effektivare processer.

LANDSTINGET BLEKINGE

Bakgrund

På uppdrag av Landstingsdirektören har landstingservice fått i uppdrag att utreda förutsättningar för att införa patientnära städ med inriktning slutstäd och beskriva vad det är för tjänst som ska utföras samt i vilken omfattning det ska utföras.

Utredningen har gjorts med hjälp av uppskattade värden centralt på Blekingesjukhuset samt egen bedömning av uppdragen från landstingservice.

Till grund har även den granskning som landstingets revisorer gav Ernst & Young i uppdrag 2015 om granskning av städning inom Blekingesjukhuset. Syftet var att ge revisorerna underlag för att bedöma om landstingsstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig styrning av städningen vid sjukhuset.

Den övergripande slutsatsen utifrån granskningens resultat var att styrningen vid sjukhuset i huvudsak är ändamålsenlig, men att det finns utvecklingsområden.

En traditionell uppdelning av ansvaret för städning och rengöring gäller vid sjukhuset. Den dagliga städningen sköts av landstingservice städpersonal medan den patientnära städningen, slutstädning och akutstädning i huvudsak sköts av sjukhusets vårdpersonal.

De utvecklingsområden granskningen pekar på handlade framför allt om att säkerställa att den patientnära städningen hinns med, samt att den utförs på ett korrekt sätt av personal som har städutbildning. Vidare behöver kvalitetssäkringen av den dagliga städningen förbättras och systematiseras samt kvalitetsuppföljning införs även av patientnära städning, som saknar sådana idag.

Samtlig städpersonal i landstingservice har genomgått SRY-utbildning (Servicebranschens Yrkesnämnd) för städpersonal och avlagt skriftligt och praktiskt prov för att erhålla ett yrkesbevis. Städpersonalen har därmed en dokumenterad kompetens inom sitt yrke.

Bristfällig städning i patientnära miljö medför allvarligt risk ur smittspridningsperspektiv.

Frågeställningar som rapporten från E&Y lyfte fram i rapporten:

- Överväg möjligheterna och förutsättningarna för att överföra all städning till städpersonalen
- Tydliggör vårdpersonalens städuppdrag och gränsdragning mot städpersonalen
- Vidta åtgärder för systematisk och formaliserad uppföljning av städkvalitet, framför allt avseende vårdpersonalens städning
- Vidta åtgärder för att skapa prioriteringsprinciper som gagnar patientsäkerheten då beställningstjänster som exempelvis slutstädning vid smitta, krockar med den dagliga städningen
- Överväg metoder för hur patienters synpunkter på städning systematiskt kan samlas in och användas för utveckling av verksamheten
- Överväg möjligheterna att i hygienombudens uppdrag tillfoga bevakning av städkvalitet

Möjliga lösningar för att flytta all städning till städpersonal på landstingservice

Enighet råder om att det är önskvärt att all städning utförs av utbildad städpersonal. Helst med dygnetruntservice, men åtminstone dagtid 07.00 – 16.00.

LANDSTINGET BLEKINGE

Ur vårdens perspektiv gäller följande prioriteringsordning:

1. All slutstädning och smittstädning
2. Planerad smittstädning
3. Toaletter, städning 2 ggr/dag
4. Patientnära städning

Med hänsyn taget till ekonomiska och personella förutsättningar är bedömningen att städning av toaletter 2 ggr/dag (3) och patientnära städning (4) är det som är mest planerbart och minst resurskrävande. Behovet av resurstillskott måste ändå utredas innan förslag till beslut kan ges.

Slut/smittstädning (1) och planerad smittstädning (2) kräver en annan beredskap eftersom dessa inte i förväg är helt planerbara. Arbetet utförs i samband med utskrivning eller flytt av patient till annan avdelning. Rengöring av säng, byte av lakan och miljö runt denna bör ske snarast möjligt för att vårdplatsen tillräckligt snabbt skall vara klar att användas igen. En uppskattning av vårdhygien så är det ca 100 stycken smittstädningar/mån och tidsåtgången ca 45 minuter.

I dag erbjuder landstingservice planerad smittstädning (2) och med det menas att tjänsten kan levereras om den bokas med 24 timmars varsel. Detta på grund av att det inte finns resursöverskott inom lokalvården idag, utan måste planeras in på befintliga resurser. Tjänsten är uppskattad och görs även av vårdpersonal vid akuta smittor. Landstingservice genomför i snitt 20-30 planerade smittstäd per månad, ingen uppgift finns för hur många vårderna utför.

En smittstädning tar i genomsnitt 1,5 timme att utföra. Detta ska då jämföras med vårderna som lägger ca 45 minuter (enligt uppskattning från vårdhygien), och en tanke är att landstingservice får beställning på de mer tidskrävande smittstädningarna.

Landstinget Blekinge har i snitt 350 inneliggande patienter per dag. En grov uppskattning genom medeltal på statistiken ger ett värde på cirka 100 patienter som skrivs ut eller byter avdelning per dag.

Utskrivningarna fluktuerar dock kraftigt under veckans dagar och beroende på årstid. För att få ett korrekt värde måste varje avdelning i sig mätas. Exempel MOA där ca 25 % går vidare till annan avdelning och därmed krävs ett slutstäd av säng, likaså IVA.

I tabellen nedan används det uppskattade värdet 100.

I nedanstående tabell är tidsåtgången uppskattad av Blekingesjukhuset.

En uppskattad tid från BLS för slutstädning är 17 min och för patientnära städ 11 minuter.

Vårdhygien uppskattar slutstädning till 30 minuter och patientnära städ till 5 minuter (exkl bäddning)

För att få ett bättre underlag krävs noggrann mätning under några veckor.

Att öka antalet städningar av toaletterna på vårdavdelningar och mottagningar (485 st) till 2 gånger/dag skulle innebära en beräknad tidsåtgång ca 5 300 timmar till en kostnad av ca 2 mnkr. En prioritering tillsammans med vårdhygien visar på störst behov på samtliga vårdavdelningar, akutmottagningen, de båda kirurgmottagningarna samt jourcentralerna och då de toaletter som har fler än en användare.

Akuten som idag har 2 ggr/dag måste kanske upp ytterligare en nivå till 3ggr/dag, som är rekommendation från vårdhygien.

LANDSTINGET BLEKINGE

Uppgift	Antal/månad	Tidsåtgång i minuter	Totalt antal timmar/år
Smittstäd av vården	200	45	1 800
Slutstädning	3 000	17	10 200
Patientnära daglig städning	10 500	11	23 100
Smittstäd i dag av LTS	25	90	450
Ökning av toalettstäd till 2 ggr/dag (samtliga i vården)	14 550		5 400
Ökning av toalettstäd till 2 ggr/dag (prioriterade)	7 400		2 700

Överföring av arbetsuppgifterna från vårdpersonal till städ- eller servicepersonal kommer att medföra extra kostnader, utökad behov av personal, och behöver därför utredas ytterligare.

Tydliggöra vårdpersonalens städuppdrag och gränsdragning mot städpersonalen

Är inte aktuell om all städning överförs till landstingsservice. Annars finns det behov av framtagande av gränsdragningslistor, rutinbeskrivningar och checklistor för sjukvårdspersonal.

Systematisk och formaliserad uppföljning av städkvalitet

Från 170101 har landstingsservice anställt egen städcontroller som utför kontroller av städkvaliteten på landstingsservice städuppdrag med hjälp av den nordiska städstandard, Insta 800. Kvalitetsnivåerna i dessa kontroller är beslutade gemensamt mellan landstingsservice och vårdhygien.

Om all städning överförs till landstingsservice kommer kontrollerna även omfatta den städning som idag utförs av vården.

Annars finns det behov av framtagning av avrutiner för kontroll av vårdens städuppdrag.

Prioriteringsprinciper som gagnar patientsäkerheten då beställningstjänster som exempelvis slutstädning vid smitta, krockar med den dagliga städningen

Utgångspunkten måste vara att inte tumma på kvalitetskraven vad gäller dagligstädning.

Utmaningen ligger i att ha tillräcklig personalresurs tillgänglig med kort varsel och under begränsad tid. Utskrivningar av patienter och därmed behov av slutstädning och smittstädning är i huvudsak koncentrerat till eftermiddagar vardagar, vilket är aktuellt på samtliga avdelningar samtidigt.

Lösningen är att ha en organisation av städutbildad personal, som resterande tider av dagen utför andra arbetsuppgifter som inte är tidsbundna och som kan utföras när tid ges till exempel städ av toaletter 2 ggr/dag och patientära städ, denna resurs kan också användas direkt för slutstädning. Kan även komma att kombineras med nuvarande andra vårdnära service uppdrag.

Här handlar det om att noga utreda omfattning och resursbehov samt möjligheten till finansiering i dess helhet för Landstinget Blekinge.

Metoder för hur patienters synpunkter på städning systematiskt kan samlas in och användas för utveckling av verksamheten

Val av metod kan variera från verksamhet till verksamhet. Fler av nedanstående alternativ kan kombineras. Viktigast är att fånga och dokumentera informationen för att kunna gå vidare med förbättringsarbete.

LANDSTINGET BLEKINGE

- Frågor om miljö/städning kan ingå i rutin vid utskrivning i en enkät med frågor om patientens totala sjukhusupplevelse
- Skicka hem enkät
- Möjlighet att lämna förbättringsförslag muntligt till personal eller skriftligt i förslagslåda

Överväg möjligheterna att i hygienombudens uppdrag tillfoga bevakning av städkvalitet

Är inte aktuell om all städning överförs till landstingservice.

Hygienombuden har inte någon extratid avsatt för sina vårdhygienuppdrag och har därmed inte heller tid till detta uppdrag.